

СЯЛЯНСКАЯ

НІВА

Няхай жыве Беларускі Народ!

Адрэс Рэдакцыі і Адміністрацыі:

ВІЛЬНЯ, ЗАВАЛЬНАЯ 6. (Wilno, Zawalna 6.).

Рэдакцыя адчынена штодня ад 9 да 3 гадзіны апрача свята.

Рэдактар прыймае ад 12 да 2 гадз.

Зямля Сялянству бяз выкупу!

Падпіска:

на адзін месяц — 1 зал., на 3 месяцы — 2 зал., на 6 месяцаў 4 зал., на год — 8 зал.

Для заграіцы удвая даражэй.

Аплата надрукаванага залежыць ад рэдакцыі

ВЫХОДЗЕ ў СЕРАДУ і СУБОТУ.

ОРГАН БЕЛАРУСКАГА СЯЛЯНСКАГА САЮЗУ.

„РЭФОРМЫ“.

Яшчэ роўна месяц таму назад распачатыя мэтоды „успокоенія“, не закончыліся, як да вушоў беларускага грамадзянства даходзяць рожныя весткі аб „рэформе“. Гэтыя паспешныя крокі з боку ўраду маглі б можа нават аздачыць не аднаго з Беларусаў, але досіць кароткай развагі, каб адначасна сапраўдную вартасць гэтых вестак. Мы ведаем добра, што пустая бочка заўсёды больш гручыць за поўную. Гэтага грузу аб рэформах адносна Беларусаў, ёсць ужо аж за многа. То нейкі польскі камітэт засядае, то запрашаюць Беларусаў на нараду, то дапытваюць Беларусаў, чаго ім трэба, то аж сам міністар візытуе беларускую гімназію; усё гэта гавора толькі аб адным, што польскія ўлады дагэтуль не навучыліся кіраваць сваёй дзяржавай, дагэтуль трымаюцца ўпарта той самай палітыкі, каб Беларусаў пасадзіць у пастку. Прыказка: гарбатага магіла паправе — прытарноўваецца тут зусім. Бо ці-ж ня дзіўным зьяўляецца тое, што ўлады ўдаюць нейкую незвычайную дбаласць адносна беларускага пытання, і толькі цяпер робяць даследы беларускіх спраў, дапытваюцца Беларусаў чаго ім трэба, калі ўсё гэта ўладам даўно ўжо ведама. Ня толькі папярэднія ўрады, але і ўрады пасля маёвага перавароту маюць у сваіх партфэлях дамаганьні Беларускага Пасольскага Клубу як адзінага законнага цяпер прадстаўніка Беларускага Народу. Гэтыя дамаганьні кажуць: Зямля мясцоваму сялянству бяз выкупу, амнэстыя для палітычных вязняў, шырокія дэмакратычныя самаўрады, грунтоўная зьмена польскай адміністрацыі, беларускія школы для беларускіх дзяцей, поўная вольнасць для Беларусаў і беларускіх арганізацыяў, беларусізацыя царквы і касцёла, зьмяншэньне падатковых цяжараў і г. д.

Цяпер, нібы прыступаючы да рэформаў, польскі ўрад, быццам, ня ведае аб гэтых дамаганьнях Беларускага Народу і затым усё дапытваецца, чаго беларусам трэба. Вось гэты факт яскрава сьведчыць аб тым, што між дамаганьнямі Беларусаў і мэтамі польскай палітыкі існуе вялікая прорва. Гэтую прорву ніводзем польскі ўрад не прабаваў запоўніць ніякай канкрэтнай працай, а толькі іменуўся да таго, каб Беларусаў сапхнуць у гэтую прорву, і такім чынам, быццам, уцячы ад разьвязваньня беларускага пытання наагул. Але жыцьцёвасьць беларускай ідэі перамагла ўсе імкненьні польскай шовіністычнай палітыкі. Не памаглі зусім „шопкі“ з Паўлюкевічам. Беларусы знаходзяцца аднаго боку, а польская ўрадавая палітыка з другога, а між імі усё тая прорва, ды яшчэ навялічаная цяпер; гэтую прорву польскі ўрад хацеў-бы

Аб арыштах у Заходняй Беларусі.

Прамова пасла Б. Рагулі

ў Сойме дня 4 лютага с. г.

(Працяг).

Нашых паслоў вінавацяць за тое, што яны вялі сваю народную справу за чужыя грошы. А вы, Паны, за якія грошы вялі сваю работу, шукаючы ўваскрашэньня Польшчы, за свае? Ці-ж не за зрабаваньня грошы, хоць-бы нават і ад сваіх ворагаў? Будзем памятаваць Бэзданы і Фанарны завулак у Пецярбургу. Вы вялі сваю работу дзеля добра свайго народу. Я не закідаю гэтага Вам, але адначасна катэгарычна кажу Вам: рукі проч ад нашай нацыянальнай справы. Не паном-бы аб гэтым гаварыць і ня нам слухаць.

Маршалак: (звоніць). Далёкі я ад таго, каб хацець мяшацца ў дыскусію, аднак, прымушаны сьдзьвардзіць, што некаторыя часткі панскай прамовы пераходзяць усялякую толерацыю (наблужаньне). (Галасы: гэта ўжо цыннічна. Дзе пасольская прысяга?)

П. Рагуля: Вы баіцеся нашага эканамічнага ўсіленьня, і калі ў зусім кароткім тэрміне нам удалося, дзякуючы нашай арганізацыйнай сіле паставілі мы на добры тор першую нашу эканамічную пазыцыю—Беларускі Банк, пагражаючы вашым эканамічным арганізацыям, Вы абвінавацілі наш Банк аб быццам праступных апэрацыях; дык вось паглядзім якія былі рахункі ў Беларускаму Банку нашых арыштаваных паслоў. У 1925 годзе на бягучым рахунку пас. Валашына нічога ня было, на рахунку пас. Тарашкевіча нічога ня было, на рахунках Мятлы і Рак-Міхайлоўскага нічога ня было, затое, як тэрміновы ўклады пас. Валашына меў 100 дал., пас. Тарашкевіч 511 дал. У 1926 годзе пас. Валашына на бягучым рахунку меў 145 дал. і на тэрміновым укладзе 205 далаляў; дык вось разам 350 далаляў; пас. Мятла меў на бягучым рахунку 510 далаляў, а на тэрміновым укладзе 300 дал., дык разам 810 дал., пас. Рак-Міхайлоўскі на бягучым рахунку 2.275 зл. 25 гр. і 889 дал. 50 ц., пас. Сабалеўскі 960 зл., пас. Тарашкевіч 101 зл., Беларуска-Сялянска-Работніцкая Грамада 1087 дал., сальдо на 14.І.1927 году 4 дал. (Голас: А тыя 12 тыс. далаляў з транзыт. банку, Пан не працітаў). Найболей было на рахунку Рак-Міхайлоўскага і то сума, якая

нечым залатаць, але падбіраныя латкі усё замалыя. Бо ці-ж аднымі беларускімі падручнікамі, ды-яшчэ друкаванымі выключна лацінкай, як гэта маніцца пачаць польскі ўрад, можна вырашыць беларускае пытаньне?! Ціж прыспасабленьне таго ці іншага безработнага беларускага інтэлігента, які будзе перакладаць падручнікі, ёсць доказам таго, што польскі ўрад адрокся думкі паліянізацыі беларускіх зямель даў працу усей безработнай беларускай інтэлігенцы?! Ціж некалькі дзесяткаў утраквістычных школ з вучыцелямі з Галілеі, якія ўрад маніцца адчыніць адначасна новага году, ёсць доказам таго, што польскі ўрад сапраўды даў беларусам беларускую школу?! Адказваць на гэтыя пытаньні зьяў-

была ім паложана, не перавышала 1200 дал., або меней як гадавыя пасольскія днеты. Ведаю аб паслу Рак-Міхайлоўскім, што гэта быў чалавек вельмі беражлівы (апшчадны) (Голас: Нічога ня еў і ня піў) і добра я перакананы, што кожны з нас мог прыберагчы гэтую нязначную суму. Далей, прашу Паноў, вінавацяць Беларускі Банк і разам з гэтым вінавацяць беларускіх паслоў, што яны праз гэты Беларускі Банк рабілі нейкія грашовыя апэрацыі via Рыга (дарогай праз Рыгу) з Масквой. Паважаны Паны! Прашу ізноў зьвярнуць увагу, што пераказы на Беларускі Коопэратыўны Банк ішлі з рожных краёў для рожных людзей на нашых землях і гэта сваёй перасылалі пераказамі гэныя грошы і атрымывалі; хто атрымліваў 5 дал., хто 10 і г. д. Ці гэта зьяўляецца праступствам, калі нават Ваш брат будзе жыць у Маскве і прысылаў Вам праз Беларускі Банк, скажым якіянебудзь 100, 200 ці 300 злотых? Ці-ж ён ня мае права прысылаць? А затое пан сьваздаўца не даказаў тут, што былі якіянебудзь фікцыйныя пераказы. Гэтага ня выказала сьледзтва, гэтага ня відаць. Дык вось гэтая арганізацыя зьяўляецца чыстай. Дык аб ніякіх апэрацыях заслужываючых на кару ня можа быць гутаркі. Вось у дэляй гэтай справе шмат ёсць маны, можа ўсё зьяўляецца маной і брахнёй. Толькі эканамічны байкот усяго што польскае на гэтак званых Усходніх Крэсах прымусяў нас зразумець куды Вы самі сябе заводзіце.

І толькі справай часу ёсць і не далёка тая пара, калі наш народ гэта зробіць і тады толькі будзеце Вы магчы зразумець, чым зьяўляюцца Усходнія Крэсы для Польшчы. Крэсы гэта жытніца Польшчы. Бяз Крэсаў—Вы самі гаворыце—няма Польшчы. Нам ня трэба агітаваць проці Вас, бо так, як Вы самі проці сябе агітуеце, ніхто з нас ня мае магчымасьці зрабіць. Наш банк мае 900 сяброў і я пракананы, што ў недалёкім часе лік іх падымецца да 9000.

У еднасьці сіла, вось наш дэвіз. Прашу помніць, што тэрор усёгды цягне за сабой рэакцыю як з аднаго, так і з другога боку. Такое беспрыкладнае згвалчэньне пасольскай незацэпнасьці магло мець месца ў Пэрсі або Турцыі, бо нават царскі ўрад у Расеі не дапусьціў таго, каб арыштаваць паслоў сацыял-дэмакратаў III Дзяржаўнай Думы бяз згоды на тое самай

ляецца зусім лішнім. Мы бачым, што аб „рэформах“ толькі гутаркі ды такія, каб не рабіць ніякіх рэформаў, каб не рабіць ніякіх зьменаў у дагэтуляшній палітыцы.

Відаць, апошніх выпадкаў польскаму ўраду за мала, каб мог ён пераканацца ў тым, што Беларусы зьяўляюцца нацыянальна сьвядомым Народам, які ўжо ўмее дамагацца сваіх правоў і якога ніякая сіла не прыдуша. Чым далей адцягваецца час сапраўдных рэформаў, тым больш навялічваецца прорва між Беларусамі і польскай дзяржаўнай палітыкай, а разам з гэтым, тым цяжэй будзе знайсці спосабы правесці рэформы для задаваленьня Беларусаў.

Думы. Расейская ахранка мела толькі сьме-ласць зрабіць рэвізію ў кватэры сацыял-демо-кратычнай фракцыі. Польская ахранка ня мае на гэта патрэбы, бо ей служаць правакатары, дзякуючы якім няма патрэбы вясці рэвізію; гэная ахранка ўсё ведае ня толькі, што ро-бяць паны паслы, але ведае аб чым яны дума-юць, а нават ведае аб тым, аб чым яшчэ ня думаюць. Дык вось, прашу Паноў, не магу не сказаць тут аб тых рэчах, якія надаўна сталі на соймавым форуме: гэта ёсьць справа пасла Ваявудзкага, якая зьяўляецца моцна звязанай з ўрадам.

Маршалак: Зьвяртаю ўвагу пасла, што гэта не належыць да рэчы. Пан яе абміне.

П. Рагуля: Слухаю, пане маршалку. Не забудзецца паны, што за ўсім гэтым сочаць з напятай увагай, ня толькі ўвесь край, але з гэтых дыплематычных і дзенікарскіх лёжаў уся Эўропа і Амэрыка.

Уся Эўропа глядзіць на тое, увесь свет, на нарушэньне і згвалчэньне праваў Сойму, пасольскай незачэпнасьці, а нават ціхую згоду яго маршалак. Гэта ня робіць на карысьць Польшчы і польскага парламентарызму. Нам Беларусам закідаецца вельмі гучнае слова: здрада, і гэта толькі затое, што мы ўсімі спо-сабамі спраціўляліся Вашай каленізацыі і ста-раемся аб разьвіцьці і народнай сьведамасьці. Відаць, што аблічыліся, бо ў сваім часе стара-ліся аб абуджэньню і падтрыманьню беларус-кай нацыянальнай сьведамасьці, проціставячы яе ўсяму расейскаму, самой Расеі, перад якой Вя сягонья трасецца. Гэтак Вы аблічыліся і вельмі памыліліся, а цяпер ня можаце ўжо ані затрымаць гэтага руху, ані завясьці яго ў русло паводле Вашых праектаў. Мы ўжо знайшлі дарогу і зайдзем туды, куды хочым, а ня туды, куды Вы нас вядзеце. Прэса ваша можа пісаць, падаваць казкі, што ў кішані па-сла Тарашкевіча знойдзена 10.000 далаўраў, што знойдзена нібы склады варужжа і высачана данья аб ваенным шпікоўстве. Дзе гэта было, п. рэфэрэнт таго не сказаў, дык маю права аб гэтым сказаць, што гэта мана, мана, мана! Ня-скончаныя арышты, зачыненне школаў, зачы-ненне нават гаспадарскіх гурткоў, як гэта здарылася ў беластоцкім ваяводстве, хвалыш і правакацыя, вось мэтоды палітыкі польскага ўраду адносна народных меншасьцяў. Не чапа-ючы паасобных асоб арыштаваных паслоў, зьвяртаю ўвагу толькі на адзін факт. Шмат хто з паноў ведае, што пасол Тарашкевіч быў у свой час паліянафілам (любіў польскасьць), ве-даеце добра, што ён рабіў, з якім запалам пад-трымліваў Палякаў на Ўсходніх Крэсах, а ця-пер той самы пасол Тарашкевіч (голас: далаўра яго сапсулі) стаў заядлым ворагам Польшчы і польскасьці (голас: рэнэгат (адступнік). Пава-жаныя паны, гэта трагедыя чалавечай душы. Гэны чалавек пабачыў, што Польшча нічога ня дасць нашаму народу, дык пачуў патрэбу, каб вельмі вострым спосабам зьвярнуцца назад да абозу беларускага народу. А калі гавораць аб здрадзе, дык я магу сказаць ад імя беларус-кага народу, што п. Тарашкевіч, калі і дапусь-ціўся, дык дапусьціўся толькі здрады сваеі прошлай здрады.

Мы разумеем і ведаем, што пастанова камісіі аб выдачы суду нашых сяброў-паслоў ужо наперад вырашае пастанову Сойму і ня цешымся з надзеі, што польскія палітычныя партыі будуць магчы стаць вышэй свайго вуз-кага партыйнага шовінізму і паглядзець на справу з пункту гледжанья дзяржаўнага.

Сойму і польскаму парламентарызму аста-ецца адна толькі дарога, каб абярагчы яго го-нар—адказаць у выданьні суду арыштаваных паслоў і распарадзіцца аб іх безадкладным звальненьню. Але на гэта вам ня хопіць адвагі палітычнай і грамадзянскай.

Не адзін ужо раз зьвяргалі мы ўвагу на гэтыя адносіны польскай адміністрацыі да на-роду на нашых землях, які даводзіць да экс-цэсаў (абурэньняў). Пракуратура цьвердзіць, што арыштаваныя паслы і Грамада агітавала сярод народу і падбурала яе да спраціву ўла-дам і разбою і што наступствам іх дзейнасьці была згуба агентаў паліцыі Сьваскевіча, Кузь-мы, камісара паліцыі Янчэўскага і іншых.

Яшчэ раз сьцьвярджаю, што ў гэтым ві-наваты не паслы, але ўрад і Вы, Паны Паслы, якія пазволілі на тое, каб на Крэсах аставала-ся гэтка адміністрацыя і каб урад вёў гэткую палітыку. Сягонья маеце магчымасьць і ака-зью выявіць, ці салідарызуюцца з гэткай палі-тыкай ураду ў адносінах да нас, такіх самых грамадзян, як і Вы, толькі другой нацыяналь-насьці, ці стаеце за нашым народам, ці проці яго. Цяпер, Паны, слова належыць да Вас!

К а н ч а т а к .

Родна вэска ўсьцяж бяздольна,
Вечна ў сьлёзах ты пльвеш.
І калі-ж ты будзеш вольна
Ды свабодна пажывеш.

Вецер сьвішчыць над табою...
Хмары цёмныя пльвудць...
Згаварыўшысь між собою...
Тонам ведзьміным равуць.

Ты ня маеш болей сілы,
Каб на сонца узглянаць,
Ды стаецца сьвет нямілы,
Ты ня кінула стагнаць!

Бура луціць, твае стрэхі
І заносіць дзесь у даль,
Ўсьцяж ня маеш, ты пацехі,
Нікаму цябе ня жаль.

Прыйдзе зімка разам ліха;
Замяецць выжэй вакон.
Ўсюды сумна, ўсюды ціха,
Як-бы сьніла вечны сон...

М. Пецюкевіч

ПАДОНКІ.

Было-б зусім дзіўным, каб „Сял. Ніва“ пачала вясці палеміку з г. зв. „Белар. Сло-вам“. Тое што выдаецца пры дапамозе дэфэн-зывы ды шулерні ня можа мець ніякай навагі сярод беларускага грамадзянства, дык было-б зусім лішнім адказваць на злосьныя безпад-стаўныя закіды такой газеты. Калі пішым гэ-тыя словы маем на мэце толькі адно бараніць беларускую нацыянальную думку, бараніць бе-ларускі нацыянальны рух ад рожнага роду правакатараў ды шулераў, якія спекулююць пад беларускай фірмай. Зусім лішнім даказы-ваць тое, што ўплывы Паўлюкевіча сягаюць толькі да дзвярэй шулерні ды інстытуцыі, якая дапамагае яму разьбіваць беларускі рух, але ведаем, што бласлае зельне найскарэй пры-растае і затым трэба заўсёды яго аддзяляць ад добрага. Сусьветная вайна і рэвалюцыя абяз-долела шмат асоб, і шмат з іх сталіся проста падонкамі, якіх грамадзянства выраклася. Вось кампанія Паўлюкевіча якраз складаецца з та-кіх падонкаў, якіх грамадзкія справы на столь-кі цякаваць на колькі з іх можна сабе „пони-маеце-лі, прылічна зарабываць“. Нічога дзіў-нага, што такая кампанія за канцэсію на шу-лерню вядзецца дэзорганізацыйную працу сярод беларускага руху. Гэтая праца пачынае ўжо прыядацца на тэму дэмакратычнаму польскаму гра-мадзянству, і яно ўжо вытыкае ўрадавым ко-дам, што падтрымліваюць кампанію спекулян-таў і хочучь на іх апірацца. Ці-ж праца палі-тычная спекулянтаў, як Паўлюкевіча можа выкідкаць задрасць сярод якой небудзь за-праўды беларускай партыі? Ці-ж за авансікі беларуская партыя можа вырачыся сваеі пра-грамы і сваіх ідэалаў?! Ці-ж за авансікі і кан-цэсіі пшыры Беларус можа стацца праваката-рам?! Ці-ж сумленны грамадзянін можа вясці шулерню і за мазольныя апошнія грошы слаба-вольных людзей рабіць сабе маёнтак?! Усё гэта можа рабіць толькі кампанія Паўлюкевіча.

Калі ходзіць аб беларускіх паслоў, ся-броў Сялянскага Саюзу, дык яны, як прадстаў-нікі Беларускага Народу дамагаліся ад поль-скага ўраду, дамагаюцца і будуць дамагацца ўсіх належных Беларусам правоў. З гэтай па-сольскай працай паслы не хаваюцца і абвяш-чаюць у прэсе. Гэта ім паставіць у віну можа толькі Паўлюкевіч, які баіцца каб польскі ўрад не пайшоў з рэформамі да беларускага пы-танья, бо тады роля Паўлюкевіча будзе зусім непатрэбнай.

Дагэтуль на жаль маем толькі тое, што ўсе дамаганьні беларускіх паслоў асталіся ся-род ураду бяз рэха, затое Паўлюкевіч быццам узмацоўвае свае пазыцыі, зьбірае каля сябе больш падонкаў, бо шулерня відаць рэч да-ходная і затым за гэтую канцэсію „Бел. Слова“ расьпінаецца закідаючы брудам беларускі на-цыянальны рух. У гэтай брахні няма, ёсьць ведама, ніякай меры. „Б. Слова“ асьмеляецца пісаць аб закупляньнях пасламі дамоў, зямлі ды атрымліваньні падарункаў у форме друкарні. Больш злосьнай брахні ўжо ня выдумае, ніхто, бо Сялянскі Саюз дагэтуль ня мае свае дру-карні. Калі ёсьць беларуская друкарня, дык зьяўляецца яна ўласнасьцю фірмовай супалкі, а не Саюзу.

Вось бачым, што брахня Паўлюкевіча і на тэму выпісаньне у „Бел. Слове“ словаў „под-ласьці“ кваліфікуюць толькі аўтара іх, і зусім не трапляюць па адрасу. Падонкі могуць толькі выслаўляцца падонкамі, ды пісаць рожную ілжу.

3 жыцьця пад Польшчай.

З Сойму.

Дзе-ж зямельная рэформа?

На паседжаньні Сойму 10 г. лютага быў разважаны бюджэт м-ва зямельных рэформаў. Пасьля прамоваў паслоў, якія рабілі закіды мі-ністру, забраў голас міністар зямельных рэфор-маў Станевіч; ён сказаў, што вельмі аптымі-стычна заглядаецца на працу свайго міністэр-ства. Хоць сягонья яшчэ ня ўсё ў парадку, але поступ ужо вялікі, а апарат у міністэрстве не благі.

Шмат закідаў зроблена сапраўдных, але наперад трэба было-б урэгуляваць агульныя рэчы, а пасьля толькі праісьці да падрабяз-насьцяў. Вярудца пад увагу ня толькі патрэбы польскага народу, але і ўсяго народу. Лісты з Усходніх Крэсаў выказваюць палешаньне, (мусіць абшарнікі дзякуюць, што не парцэлю-юць маёнткаў) адказваючы на закіды, што нібы ўрад маршалак Пілсудскага нават і ня думае аб зямельнай рэформе, міністар заявіў, што ў першай чацьвярціне 1926 году на зя-мельную рэформу прызначана было 3 міль. злотых, а ў першай чацьвярціне с. г. 11 мільёнаў. Падчыркаваў ён таксама сваю рупнасьць аб парабках з маёнткаў якія застаюцца бяз месца і парэшчэ катэгарычна запярэчыў закідам, што нібы хацеў ён зьявіваць польскага селяніна.

Як бачым усе польскія міністры тое толь-кі робяць, што гавораць аб зямельнай рэформе, а беларускі селянін як сядзеў бяз зямлі так і дагэтуль сядзіць. Ды дзе гэта відаць, каб паныкі ўрад даў селянам зямлю бяз выкупу. Гэтая селянін можа спадзявацца толькі ад свайго сялянска-работніцкага ўраду.

Канфлікт між соймам і ўрадам.

У суботу 12 лютага Сойм закончыў дыс-кусію над бюджэтам у другім пытаньні і пры-ступіў да галасаванья над паасобнымі креды-тамі. Пры галасаваньні, неспадзеўкі для ўраду, Сойм ня прыняў некаторых кредытаў прапанаваных урадам. У сувязі з гэтым часьць цябе-рашніх міністраў атрымала вотум недаверу. Калі-б пры трэцім пытаньні Сойм галасаваў таксама, то ўзьнікне канфлікт між Соймам і ўрадам, які можа закончыцца пераменаў ураду.

Прамова віцэпрэм'ера Бартля.

Пасьля дыскусіі над бюджэтам узяў го-лас віцэпрэм'ер Бартэль, які фактычна зьяўля-ецца старшынёй ураду. Прамова Бартля не па-дабалася на тэму і польскім соймавым клюбам, не-гаворачы ўжо аб нацыянальных меншасьцях. Цікава для нас з яго прамовы тое, што чым болей п. Бартэль астаецца міністрам, тым далей уцякае ён ад вырашанья справы нацыяналь-ных меншасьцяў. З ягонаў прамовы можна было-б чуць зрабіць вывад, што Беларусам у Польшчы лепш жывецца чым Палякам.

Прамова Бартля зрабіла прыкрае ўражань-не на паслоў, нават на Палякаў — шавіністых, і затым захацелі яны адчыніць дыскусію над прамовай. У панядзелак 15-га лютага мелася адбыцца дыскусія, падчас якой магчыма будзе падацца прапавыцца аб недаверу ўраду м. Піл-судскага. За гэтай прапавыццай, ёсьць ведама будуць галасаваць беларускія паслы.

Справа пасла Ваявудзкага.

Маршалкоўскі суд у справе пасла Вая-вудзкага пераслухаў на паседжаньні 9 г. лю-тага, у прысутнасьці самага п. Ваявудзкага, п. Стпічынскага, п. Рудзінскага і пас. Багінскага, пасьле гэтага вечарам дапрашаваў кап. Сухэн-ка а таксама рэфэрэнта II аддз. з Горадні Жа-буля.

З вестак якія прыйшлі ў соймавыя кулу-ары варты увагі паказанья пас. Галкі, які меў заявіць, што як сэкрэгар „Вызваленьня“ на дзейнасьць браў грошы партыі з двух крыніцаў: 1) ад цэнтральнага ўраду партыі і гэтыя грошы браў у польскіх марках і 2) ад Ваявудзкага, а гэныя грошы браў у чэскіх каронах. Калі за-пытаўся адкуль паходзяць гэтыя грошы Вая-вудзкі паясьніў, што ад дэфэнзывы.

Ваявудзкі меўся даставіць маршалкоўска-му суду 13 квітку за ўзятыя „Вызваленьнем“ яго грошы. Гэныя квіткі падпісывалі людзі з Вызваленьня, як пас. Галка, сэн. Карніцкая, а таксама сэкратары памесных арганізацыяў „Вы-зваленьня“. На гэтых квітках адбіты пячаткі Вызваленьня...

Вось бачым, як спрытна польскія партыі працавалі на беларускіх землях за грошы дэфэнзывы, якія ішлі праз рукі п. Ваявудзкага добрага прыцеля і кумпана партыйнага вядо-мага ўсім Беларусам дзеяча на віл. грунце, які стараецца ў сваеі газэце абяліць Ваявудзкага.

Прысылайце грошы на падпіску.

Пасол Сьмяроўскі вышаў з Клюб Працы.

10 г лютага пасол Сьмяроўскі паведаміў прэзідыум Клубу Працы, што з прычыны становішча, якое заняў Клуб у справе выданьня 5 арыштаваных паслоў, ён выходзіць з Клубу Працы.

У часе галасаваньня пасол Сьмяроўскі ня быў у Варшаве.

Сеўныя крэдыты для земляробаў.

З мэтай дапамагчы дробным земляробам, якія мелі летась недарод, міністэрства земляробства і дзяржаўнай маемасьці прызначыла Віленскаму Ваяводству на вясеньнія засеўны ў 1927 г. 100.000 злотых. Сума гэтая маіцца быць выданай у форме грошавых пазык.

Зярном можа быць выдавана толькі пры згодзе пазычальца. Пяршыньство будучь мець тыя земляробы, якія яшчэ з гэтых пазык не карыстаюся, або ўзятыя пазыкі аддавалі цалком. Паручацца могуць толькі коопэратыўныя саюзы, беспасярэдня належачы да земляробскіх арганізацыяў і дзейныя на абшары павету. Гэтыя арганізацыі будучь адказываць перад Дзяржаўным Зямельным Банкам.

Тэрмін звароту пазыкаў абмяжоўваецца днём 1 сакавіка 1928 году. Апрацэнтаваньне падмаецца да 2 $\frac{1}{2}$ % на год. Ваявода можа падвысіць гэты працэнт на карысьць падзельнай інстытуцыі да 3 $\frac{1}{2}$ %.

Разам з гэтым міністэрства земляробства і дзяржаўнай маемасьці прызначыла Навагрудскаму ваяводству 500.000 зл. на засеўныя пазыкі.

З дасюляшняй практыкі можам толькі зацэміць, што ўсе гэтыя грошы пойдучь або паном, або шарачковай шляхце ці нат асаднікам.

Зьмены ўставы аб лучэньню грунтаў.

Міністэрства зямельных рэформаў апрацавала праект у форме распараджэньня Прэзыдэнта Рэспублікі адносна зьменаў у ўставе аб лучэньню грунтаў.

Паніжэньне дыскантавай нормы.

Рада Польскага Банку панізіла, пачынаючы ад 11 г лютага, афіцыйны працэнт з 9 $\frac{1}{2}$ на 9 ад вэкслёвых пазык і з 11% на 10 $\frac{1}{2}$ % ад пазык на бягучых рахунках.

Круцельства солтысаў.

10 г. мес. у Віленскім Акруговым Судзе разьбіраліся дзьве справы солтысаў, якія займаліся круцельствам на абшары Віленска-Троцкага павету. Солтыс з Нямэнчынскай воласьці, Віленска-Троцкага пав. Рачкоўскі, зьбіраючы падаткі ў 1925 г. забраў на свае патрэбы 750 зл. і вярнуў іх толькі ў канцы 1926 г. Віноўны кажа, што гэта ня было круцельства, бо гэтыя грошы былі не ўрадавыя, лічацца яны ўрадавымі толькі ад тэй пары, калі іх уносяць у валасную касу. Суд не згадзіўся з гэтым зацэміў яго на 3 месяцы вастрогу.

Маленькі фэльетон.

3 гарачага у халодную

Пад самым вакном завуў сабака... — Цыц праякляты!... На сваю галаву! — вылаяўся дзядзька Пранук — Старшыня Гуртка Інстытуту. Ой не на дабро гэта!... Ой будзе нейкае ліха!... — падумаў ён укладваючыся спаць...

І ня спалася яму, і сны былі нейкія не вясёлыя, на'т дзіўныя... Усё быццам ловаць яго... хочучь схпіць і пасадзіць на нешта гарачае... А ён упіраецца, а ён удкае... А яго ўсё ловаць, ды ўсё на гарачае, на гарачае... І раптам праз гэты трывожны сон, калі чалавек ніто сьпіць ніто дрэме, а ўсё чуе, яму пачудзіліся крокі, шмат крокаў на дварэ, нейкі шум, гоман, і забрахалі сабакі... Праз вокны забліскалі электрычныя лямпачкі і пачаўся стук у дзьверы...

— Што гэта?!... Пажар ці што?!... — ня мог сосну яшчэ ўцяміць сабе Пранук, але, як быў у кашулі саскочыў з ложка і пабег да дзьвераў...

— Адчыніце!... Паліцыя!... — даносілася з двара...

— Паліцыя?!... — здзівіўся Пранук і, чыркнуўшы сярнічку, зірнуў на гадзіннік — была 3-цяя раніца — а бадай іх!... І ў гэткаю пару!... Здарэньне якое, ці што?!... падумаў ён адчыняючы дзьверы...

Увайшла камэндант павятовай паліцыі, 2 пастарунковых і 2 сьведкі з жыхароў мястачкоўных... Электрычная лямпачка заміргала ў твар Прануку, аж той прыплюшчыўся, пасля сьлізнула па ложку, сталае шафцы і ізнуў затрымаўся на ім... — Да пана з рэвізіяй — заявіў камэндант і ягоныяпытальныя вочы падозрана ўстаўліся на Пранука...

* * *

Беларусь, мая сьвятая,
Родная Айчына,
Як жыцьдэ мне дарагая,
Ты паслухай сына!

У Цябе хачу пытацца,
Як сыноч у маці,
Што рабіць, дзе мне дзявацца!
Гора каб ня знаці.

Ты засталась зрабавана
Блізкімі «сястрамі»;
Ланцугамі акавана
З роднымі сынамі.

Навучы, як мы павінны
Ланцугі парваці.
Гэты здзек наш безушыны
Мусім паканаці!

Далей здзек цяжкі чужаці
Зносіць немагчыма,
Безнадзейна чакаць ласкі
Усьцяж не вынасіма!

Беларусь любая Маці
Плачу над Табою
Сьлязою вернага дзіцяці
Горкаю сьлязою.

М. Пецюкевіч

Гэтак сама і солтыс Шумскай вол., ваенны інвалід, А. Валіновіч зрабіў круцельства, толькі з гэй розніцай, што зараз-жа вярнуў грошы як воіт жагадаў. Суд апошняга солтыса апраўдаў.

Забойства солтыса.

6 г. лютага жыхар м. Друскенікаў Антось Далуевіч загубіў солтыса з м. Ротніцы, Пётру Пецінкевіча. Прычынай загубы была помста.

Страшэнная катастрофа ў Кранове.

12 г. лютага каля 11 гадзіны днём на вуліцы Слаўкоўскай здарылася страшэнная катастрофа, якой ахвярамі сталася некалькі асобаў. Влудчы ад рынку ў кірунку вул. Доўгай па левым баку езьдні самаход наляцеў на тротуар і ўдарыўся аб мур прыціскаючы чатырох асобаў. Пасля гэтага кіраўнік самаходу і яго ўласнік Вэгфэльц зараз-жа ўцяклі. Адзін з ахвяраў Фэлікс Мараўскі 36 гадоў, муляр па фаху, безработны, які памёр ён праз некалькі мінут. Тры другія ахвяры — Станіслаў Соляр, муляр, Паўлюк Гэльчык, работнік і студэнтка Камілія Камэнц, дасталі цяжкія раны.

Што дзеецца ў сьвеце?

Канец партугальскай рэвалюцыі.

12 г. лютага прыходзяць весты, што палажэньне ў сталіцы Лізбоне стала нармальным. Вулчны рух вярнуўся. Банкі і крамы адчынены. Цягнікі ходзяць. Апрача камэнданта Жака Монсела Карвалё, якому ўдалося ўцячы на маторнай лодцы, усе павадыры бунту пасаджаны ў вастрог. Паводле вестак з ангельскіх крыніцаў, партугальскі ўрад маіцца скасаваць права забастовак.

Рада міністраў паставіла прылажыць энэргічныя санкцыі да дзеецца рэвалюцыі. Ваеннае палажэньне пастаноўлена задзяржаць. Забастоўка чыгуншчыкаў скончылася.

Перарваньне польска-нямецкіх гандлёвых перагавораў.

Ужо даволі доўгі час паміж Польшчай і Нямеччынай вяліся перагаворы аб заключэньню гандлёвага дагавору. Апошнімі днямі гэтыя перагаворы перарваны. Нямецкі ўрад хоча прымусіць Польшчу згадзіцца на ўсе варункі, якія прапануюць Немцы. Калі Палякі ня згодзяцца на нямецкія варункі, то ў Польшчы і далей будзе трываць церазмернае безработьдэ і цяжкае гаспадарчае палажэньне.

Нялад з Кітаем у ангельскім парламэнце.

З Лёндана пішучь, што павадыр работніцкай партыі Рамсай Мак-Дональд пачаў задлюю барацьбу з палітыкай ураду ў адносінах да Кітаю, крытыкуючы пасылку войска ў Шанхай. Бальдвін паведаміў, што міністар замежных справаў сэр Аўстэп Чэмбэрлен падаў поўнае высьсьненне ў справе кітайскай палітыкі. Прэм'ер думае, калі-б зьявілася небясьпека, ня можна было-б зрабіць эвакуацыі Шанхаю. Справа высадкі войска залежыць ад таго, якое будзе палажэньне там на месцы. Калі-б мястовыя ўлады прызналі, што неадложную высадку войска ў Шанхаю можна яшчэ працягнуць, дык першая брыгада засталася-б ў Гонг-Конгу. Бальдвін прырок, што высылка войска мае на мэце толькі абарону жыцьця ангельскіх грамадзян.

Англія хоча прызнаць кантонскі ўрад.

Паводле вестыяў з Кантону, тамашні міністар замежных справаў Аўгень Чэн меў прадмногатысячным натоўпам прамову, у якой між іншым аб'явіў, што на аснове прыхадзячых з Эўропы вестак відаць, а асабліва ў Англіі вельмі слаба арыентуюцца ўва ўнутраных адносінах Кітаю. Кантонскі ўрад аднак не намерываецца адказацца ад далейшай барацьбы з ангельскім імперыялізмам, і толькі тады будзе магчы зрабіць з ім дагавор, калі апошні прызнае кантонскі ўрад за адзіны суверэнны ўрад Кітаю.

Гэта знацца... трасьці? — пераптытаўся супакойна Пранук — калі ласка... але прашу паказаць уважэньне...

— А ці, пане, mnie nie znasz?!...

— Не!... Ня ведаю...

— Як?!... М'яне, камэнданта павятовага?!.

Пане Пранук, але-ж я вас ведаю!...

— Можна вы і ведаеце, але я...

— Ого, psia krew! Не на дурнога трапіў — падумаў камэндант і, парывушы ў партфэлі, дастаў уважэньне ім самым і напісанае і падпісанае...

Пранук запаліў лямпу і прачытаў уважэньне, дзе сапраўды было: што ў яго, у Пранука зрабіць рэвізію з усімі вынікамі па гэтакім і гэтакім артыкулам Кодэксу Законаў...

— Калі ласка, затынайце — ня чуючы за сабой ані якое віны, супакойна запрапанаваў Пранук адчыняючы шафку, стол і рожныя шуфляды...

— Pan jesteś prezesem Гуртка?!...

— Так ёсьць, пане, але... Гуртка Інстытуту Гаспадаркі і Культуры — арганізацыі зусім апалітычнае і залегалізаванае... Вось і дазвол на легалізацыю...

— Ну гэта ўсё роўна! Jeden djabel!... I ten гурток і гэты гурток, а абодва беларускія...

— А якія-ж пан хацеў, каб былі польскія?!...

— Прашу не жартаваць... Niech pan odka ўсе паперы проціпаньствоваыя...

— А якія, пане, паперы лічудца проціпаньствоваымі?!...

— Ну, пан ёсьць за mądrym надта!... Proszę panów przystąpić do rewizji — зьвярнуўся да пастарунковых і сьведкаў, і рэвізія пачалася...

Спачатку разгядалі кнігі, газеты, паперы... Распытваліся аб кожнай... на'т парадзілі Прануку, каб замест „Сялянскай Нівы“ ляпей выпісаў „Беларускае Слова“...

— Няхай, пан камэндант, парадзіць гэта лепей сваім пастарунковым — адгрызнуўся

Пранук — а я рады панскай не патрабую і ведаю, якія мне газеты чытаць і выпісываць... Пасля адлажыўшы ў бок, больш падозраныя і быццам процідзяржаўныя, — пасьведчаньні Беларускае Вайсковае Камісіі, якая ў 1919 годзе была створана п. Пілсудскім, далей запросіны на спатканьне Новага Году ад Віленскага Т-ва Каопэратываў, Статут Беларускага Інстытуту Гаспадаркі і Культуры, партыйны білет „Сялянскага Саюзу“ — яны пачалі „трасьці“ шафку, стол, ложка, адзеньне, калыску дзіцячаю, пялёнкі і іншае і калі нічога не знайшлі ўзяліся за самога Пранука — прымусілі зьняць брудны кампрэс, якім, як хворы, Пранук быў апутаны, пасля пачалі яго ўсяго абмацваць...

— Ну што... тлусты?!... — іранічна спытаўся Пранук...

— Пан усё жартуеш, але дачакаешся іншага...

— А гэта ня жарты — пачаў гарачыцца Пранук — самі-ж бачыце, што я ў ночнай кашулі, а на голым целе напэўна кішэняў няма...

— Няхай пан шмат не гавора, а адзеваецца і пакажа, што ёсьць у пана на дварэ...

І ператрасьлі карову, парсюка, кур, на'т разбілі адно яйко, каб спраўдзіць ці не схаваны тамака часам даляры... і калі паказаўся ўжо сьвет, рэвізія была скончана бяз усякіх вынікаў на'т адложанья ў бок, быццам падозраныя паперы і тых не ўзялі, але Прануку ўсё-ж такі наказаці прыйсьці на пастарунак дзеля дадатковага „badania“ і калі ён пацягаўшы на пастарунак нарэшце яшчэ ні зашто ні прашто адсядзёў 4 дні ў „халоднай“, то вярнуўся да сваёй жонкі зусім пераконаным, што калі бачыш увасьне, што хочучь цябе пасадзіць на гарачае, дык напэўна адсядзіш у „халоднай“...

Стары Хасень.

НАВИНЫ.

— Караленка ў беларускім перакладзе.

Беларускі пісьменьнік Краўцоў Макар перакладае на беларускую мову расказ вядомага расейскага літэратара Караленкі — „Слепой музыкант“.

— Хвальшывыя карты ў „Паўлюкевічавай Хатцы“. 7 г. лютага ў Паўлюкевічавым клубе пад назовам „Bialoguska Chatka“ ў залі быўш. рэстарана „Варшавянка“ (Віленская 38) у часе ігры ў лато зацёмлілі, што махары карысталі з 10 фальшывых картаў. Махароў гэтых яшчэ ня злавілі.

— Міністар Станевіч у Вільні. Міністар зямельных рэформаў Станевіч 11 г. лютага прыехаў у Вільню і будзе на канфэрэнцыі ў ваяводзкім урадзе ў справе пляну працы над паправай зямельнага ладу паўночна-усходніх ваяводзтваў.

— Віленская Меставая Рада будзе распущана. Польскія газеты паведамляюць: Ужо некалькі дзён ходзяць чуткі, што ўрад маніцца ў працягу трох найбліжэйшых месяцаў правесці выбары ў мястовыя рады ўва ўсіх большых местах Дзяржавы.

Паводле тых самых чутак у прыпадку, калі-б да гэтай пары Сейм не прызнаў новай выбарнай ардынацыі дзеля самаўрадаў, урад спецыяльным дэкрэтам скасуе ўставу 1923 г. на аснове якой прадоўжана існаванне ўсіх меставых радаў, выбраных у 1919 годзе і раней.

Трохі пазней прышла вестка з Варшавы, што ў большых местах Дзяржавы чаканае развязанне мястовых Радаў ў хуткім часе спраўдзіцца.

Выбараў у меставую Раду ў Вільні трэба чакаць пасьля гэтых у Пазнані, Лодзі, Львове, Кракаве але перад выбарамі ў Варшаве.

— Лекцыя ў літоўскім клубе. 6 г. лютага ў залі літоўскага клубу (Дамініканская 12) прагучала лекцыя на тэму: „Вінцэсь Крэве і яго творчасць“. Чытаў лекцыю студэнт Р. Мацкевіч.

— Зборка літоўскага таварыства апекі над моладзям. У апошнюю нядзелю ў залі пры касцёле сьв. Мікалая адбылося сабраньне сяброў літоўскага таварыства апекі над моладзям ім. сьв. Казіміра.

Ад імя ўраду справаздачу даваў кс. шамб. Антон Вісконт, старшыня таварыства. Пасьля прагучання справаздачы сабраныя далі дагэтуляшчаму ўраду абсалюторыум (поўны давер) і прасілі яго кіраваць работай таварыства ў наступным годзе, да чаго ўрад прыступіў.

— Вывескі ў прыватных школах. Ваяводзкі ўрад распарадзіўся, каб магистраты не бралі падаткаў за вывескі (шыльды) ў прыватных школах.

— Справа безработцыя. Агульны лік безработных на абшары дзейнасці Дзярж. Ур. Пас. Пр. у Вільні даходзіць да 5362 асоб, у якім безработных лівецкіх 10, мэтальных 308, будаўляных 619, іншых выкваліфікаваных 1326, земляробаў 274, інтэлігентаў 1369.

— Надзвычайны суд над жыхарамі з-пад Баярышак. 24 г. лютага ў карным аддзеле Акружнага Суду будзе надзвычайны суд над учаснікамі нападу пад Баярышкамі.

Перад надзвычайным судом стануць Юльян Бараноўскі, Янка Грыўка, Янка Прыемскі і Энон Вершыловіч.

— Забурэнне ў Мёрах. У мяст. Мёры, паліцыя арыштавала сёл. Язэпа Ступенка. Тады калі паліцыянт вёў арыштаванага на пастарунак напаў на паліцыянта натоўп і стараўся яго разаружыць. Паліцыянт даў некалькі стрэлаў у гару дзеля аярму. Зараз-жа падаспеда паліцэйская помач, разагнала дэманстрантаў, прыгнала арыштавала некалькі асоб.

— Забойства сям'і Маслоўскіх: бацькоў, дачкі і парабка. 10 г. лютага ў Вільні разнялася вельмі абзойстве цэлай сям'і бліска Ляндварова. Жыхар вёскі Антоханцы нейкі Янчэўскі выбраўся да сваіх знаёмых—Маслоўскіх, якія жылі на хваліварку Ляснічоўцы, у трох кілёмэтрах ад Ляндварова.

Калі Янчэўскі ўвайшоў у хату вочам ягоным прадставіўся жудасны абраз. Мужык з жонкай ляжалі няжывыя з разбытымі галовамі. Уражаньне было так страшнае, што Янчэўскі грэснаў дзвьярмі і паліцеў скарэй у паліцыю. На месце забойства прыехала паліцыя. Апрача загубленых мужа з жонкай блізка дому знойдзена труп парабка Маслоўскіх, Цэзара Маркуна. Дачку Маслоўскіх знайшлі не адразу, цела яе было закапана ў балоце. Агледзіны выказалі, што забойцы забівалі сякерай.

Да нас пішуць.

Польская мацеж школьная мае што рабіць.

(м. Радашкавічы).

Што раз, то горшыя рэчы вырабляюцца ў К. Р. М. Sz. у Радашкавічах. Адно, што няўмеюць працаваць у гэтым „Kółku“ ці лепш няма каму, а другое, што кіраўнікі „Kółka“ сталі абвешчаць адно, а рабіць другое. Вось бачым вывешаны абвесткі 2.ІІ.1927 г., што будзе „Zabawa“, якую ладзіць KPM Sz. Што-ж зробіш, няма лепшага, трэба з гэтага выкарыстаць. Пачатак павінен быў быць а 5 гакзіне. Праграма наступная: Лекцыя аб Г. Сенкевічу, кіна, прадстаўленьне і скокі.

Прыходжу на „Zabawu“ у шалова восьмай, то яшчэ нікога бадай ня было. Так мусіць са 3—4 гадзіны сядзела п. Французовіч пры касе з вялікай банкай на грошы і напрасна, бо да 10-ай гадз. прышло пара асоб. Толькі ўжо пад канец спадзючыся, што будуць скокі сабралася моладзь. Вось як цікавіцца людзі польскімі прадстаўленьнямі!

Пані Французовіч нічога не казала, тым каторыя прышлі па ўсім, што ня будзе скокаў, але з прыемнасцю прадавала білеты. Посьле лекцыі аб Сенкевічу і посьле некага быццам кіна р. Skowronek вучыцель сказаў, што прадстаўленьня ня будзе і скокаў ня будзе, бо мала сабралася публікі. Моладзь страшэнна абуралася. Тады „paniczka“ сказала: купіце яшчэ білеты на скокі па 50 гр. дык зробім і скокі. Але на што-ж па два разы купляць білеты, калі адразу прадаваліся і на прадстаўленьне і на скокі. Так і разышліся ўсе лаючыся на „p. doktorowa“ і далі сабе слова, што больш ніколі ня пойдучь на іхныя забавы. Гэта-ж фармальнае ашуканства. *Львон.*

Крадуць коні.

За апошнія часы ў нас у Грыцэвіцкай в., сталі зьяўляцца выпадкі крадзежы каней.

Вось ў часе каталіцкіх сьвят, у вёсцы Яновічы, за адну ноч, прапала тры каней і адно жарабё. Характэрна, што ў тую ноч у вёсцы начавалі паліцыянты, ды і стораж ня спаў. Аднак ня глядзячы на гэта, злодзеі не пабаяліся.

Выбралі сабе, тройку добрых каней, узялі гатунковае жарабё, наклаці воз сена, і паждаўшы спакойнай ночы паліцыянтам, а сторажу пільнаваць вёску, спакойна паехалі ў сваю старану.

На другі дзень Вадохрышча, пакралі коні ў вёсцы Мервінох. Тут канакрадам памог пажар. Ад неасьцярожнага абходжаньня з агнём згарэла 4 такі са збожжам, сенам і інш. дабром. 26 прош. месяца ў вёсцы Слабада, таксама пакралі каней. Узялі нешта са 2 коні і 1 кабылу, і тут, як выясьнілася, укралі каней у вартаўнікоў у часе адбываньня варты. У сувязі з гэтым, сярод сялянства пануе неспакой; жалезныя пугы, завалы, ізноў ідуць у дзела. Паліцыя ловіць толькі палітычных.

Мужычок.

Аб адной працадурі.

(Лыскава, Ваўкавыскі пав).

Калі ўжо чалавек саб'ецца са сваёй правіловай дарогі, дык ляціць на самае дно. Гэтак сама і польская ўлада: пануючая на нашых землях робіць не адну, а тысячы гэтакіх рэчаў, якія толькі, таксама да канца, яе кампрамітуюць.

Пасьля вайны асталося шмат апушчаных гаспадарак, якімі карыстаецца: абы хто ды абы як. Бачачы гэта (добра што хоць угледзіць) урад неяк узяўся за гэнае пытаньне, каб упарадкаваць яго ды мець сабе на т даход.

Але што можа стацца, калі за справу вазьмецца той хто ня можа яе пакіраваць! Гэтак і ў гэтым... З усёе наравы паўстала толькі шмат прэчэкаў паміж прэтэндэнтамі да апушчаных гаспадарак. Пры гэтым, усёяж зьяўляюцца такія рэчы што толькі даюць шкоду і страты, ды ізноў, ні каму іншаму, а нашаму беднаму селяніну. Ня дарма кажа прыказка: за дурною галавою нагам не спакой. Таксама і нам за чужым ды блягім ладам прыходзіцца толькі мучыцца і шмат каму адзін другога крыўдзіць.

У нашай гміне ёсьць селянін Язэп Беласік, які ня мае ніякае маёмасці і ня мае сродкаў да жыцьця. Перад вайною ён служыў у канцэлярыях пісцом, а цяпер жывіцца ласкаю добрых людзей. Будучы ў гэтакім блягім стане захацеў ён выкарыстаць польскае права, каб заўладаць гаспадаркаю сваякоў у вёсцы Апельяновічах, якія яшчэ да гэгуды не вярнуліся з Расеі. Пракурор міла прыхіліўся да прэтэнзіі Беласіка і справу на яго карысьць, але так вышло, што з карысьці нельга скарыстаць. Вось здарэнне!... Дастаўшы ад пракурора паперы, што ён Беласік ёсьць аякун над гэтаю гаспа-

даркаю і можа карыстацца як захоча — калі прышло дапраўды атрымаць—фігу, бо да карыстанья гаспадаркаю не дапускае нехта той, хто заўладаў ёю самаўладна...

Тутэйшыя адміністрацыйныя ўлады нічога ня могуць парадзіць кажуць: трэба падаць у суд. Дык вось, паўстае пытаньне: на што-ж патрэбна гэтаякая лішняя пракурорская папера, якая дорага каштавала Беласіку?

Цяпер на новую справу Беласік ня мае грошай, дык цераз гэта, гаспадарка без нармальнага ўпарадкаваньня пустуецца.

Але-ж гэта толькі прыклад, бо гэтакіх справаў ёсьць тысячы! Пэўна Польшча мае шмат „праўнікаў“, дык каб даць усім працу стварыла гэтакую валакіту. *Ветка.*

НАШАЯ ПОШТА.

Альхімовічу Івану: 4 зл. атрымалі і запісалі на вашае прозьвішча. З сынам радзьце самі. Пчолы можаце пераганяць з аднаго вульля ў другі вясной. Найлепш парадзіцца з добрым пчалаводам.

Я. Лісіцы: Пасылаем Вам ізноў календар. Пясельніку: Трэба пісаць на кожную тэму асобна, не мяшаць усе разам у адной карэспандэнцыі.

С. Пяюну: Газеты бацьку абмылкова не пасылалі. Ад гэтага нумару пачынаем высылать. № 43 пасылаем яшчэ раз.

Пракаповічу, Ів. Карповічу, Жуку Фядоту, Томку Я., Дварэцкаму Вінцэсю, Калодка К., П. Мандрыку, О. Марцінкевічавай, Куціцкаму К. — газету пасылаем.

Дасталі ад:

Паўла Кучынскага — 8 зл.; Клыбіка Гэроніма — 3 зл.; Дубровінскага Ігната, Гомзы Язэпа — па 2 зл.; Івана Адамовіча, Паўлы Федоса, М. Чырына, Б. Іванковіча, С. Сарокі, Б. Воліна, К. Макарычка, П. Барэзіна, А. Куціцкага, В. Жука, М. Буткевіча, В. Скарыны, В. Янковіча, С. Варанкевіча — па 1 зл.

АБВЕСТКІ:

Всіх вайскова-політычных эмігрантаў з Вялікай Украіны, Дону та Кубані в цілях аб'яднанья для взаимнай дапамогі, просіцца падати свої адреси: poczta i m. Telechany, pow. Kossowo-Poste-restante Krawczenko.

Беларускія

Коопэратыўна-Гандлёвыя Курсы.

Беларускі Інстытут Гаспадаркі і Культуры атрымаў дазвол на Коопэратыўна Гандлёвыя Курсы ў Вільні. Курсы маюць на мэце прыгатаўляць практычных кіраўнікоў коопэратываў, або прыватных крам.

На курсах будуць выкладацца такія прадметы: 1) Асновы эканомікі, 2) Асновы коопэрацыі, 3) Навука аб гандлі, 4) Бугальтэрыя, 5) Гандлёвая арытмэтыка, 6) Беларуская гандлёвая карэспандэнцыя, 7) Польская гандлёвая карэспандэнцыя, 8) Товаразнаўства і 9) Арганізацыя коопэратываў.

На курсы прыймаюцца ясобы з асьветай ня ніжэй як 3-х-клясавой, пяршэнства маюць безработныя вучыцялі і асобы маючыя 4-х-клясовую асьвету; пажадана, каб слухачы паходзілі з большых вёсак або мястэчак.

Аплата за навуку 10 зл., за поўны інтэрнат 30 зл. у месяц. Часьць бянднейшых слухачоў будзе звольнена ад платы за навуку і за інтэрнат.

Курсы пачынаюцца 21-га лютага і будуць трываць да 20 траўня с. г.

Кандыдаты, якія атрымалі паведамленьне аб залічэньні іх у лік слухачоў, павінны не пазьніцца і прыехаць на вызначаны тэрмін.

Заявы ад новых кандыдатаў прыймаюцца.

Адрэс курсаў: Вільня, Завальная 6—5.

Дырэктар Курсаў.

БІБЛІАТЭКА-ЧЫТАЛЬНЯ у Радашкавічах.

Беларускі Інстытут Гаспадаркі і Культуры залажыў у Радашкавічах Бібліатэку-чытальню.

У Бібліатэцы ёсьць кніжкі і газеты. Карыстаць з кніжак і газэт можна на месцы і таксама браць да хаты.

За карыстаньнем сябры Інстытуту нічога ня плацяць. Месячная плата для несяброў—25 гр.

Бібліатэка-чытальня адчынена штодзень ад 5 — 7 гадзіны ўвечары.